

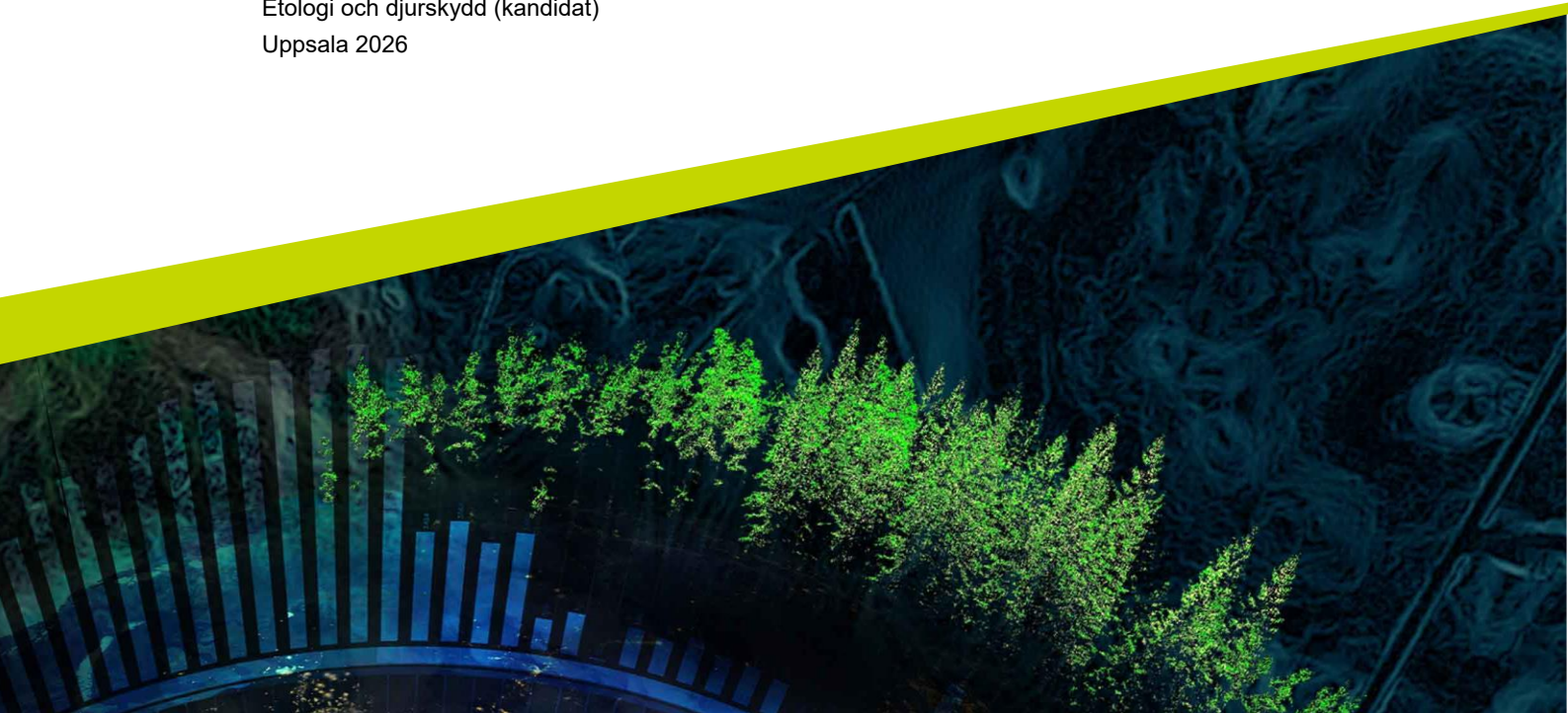

Besökares åsikter kring olika aspekter av djurparker

En enkätstudie vid Slottsskogens djurpark med fokus på kunskap, hållbarhet och bevarande

Gustaf Pettersson

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Etologi och djurskydd (kandidat)
Uppsala 2026

Besökarens åsikter kring olika aspekter av djurparker. En enkätstudie vid Slottsskogens djurpark med fokus på kunskap, hållbarhet och bevarande

Visitors' opinions about different aspects of zoos. A survey-based study done at Slottsskogens Zoo with a focus on knowledge, sustainability and conservation

Gustaf Pettersson

Handledare: Lisa Lundin, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Bitr. handledare: Linda Thelin, Zoolog, Slottsskogens djurpark
Examinator: Claes Anderson, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i biologi
Kurskod: EX0867
Program/utbildning: Etologi och djurskydd (kandidat)
Kursansvarig inst.: Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2026
Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Nyckelord: Djurpark, besökare, åsikter, bevarande, hållbarhet, kunskap, information

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Abstract

Climate change and human activity are both the largest factors contributing to a declining biodiversity on a global scale; thus, humans must actively work to preserve and protect species and their habitats. All zoos and aquariums that are members of WAZA and EAZA or similar organizations have a goal to preserve species and work with conservation both in situ and ex situ. Almost a tenth of the world's population visits zoos and aquariums every year, which makes them a huge platform for sharing knowledge. It is therefore important that zoos and aquariums work effectively with sharing knowledge, making it accessible and successful so that people can understand and change their habits to contribute to a more sustainable planet, since sustainability and conservation go hand in hand. The goal of this study was to research the opinions of visitors about sustainability, conservation and sharing knowledge. The data was acquired through a questionnaire which was available around Slottsskogen zoo and online through Slottsskogen's social media. Although the sample size is small, the study shows that most of the respondents think that it is important that Slottsskogen, other zoos and society in general work with sustainability, conservation and sharing knowledge. However, only about a third of the respondents knew about the conservation work the Slottsskogen zoo does, and only about a tenth of the respondents came to the Slottsskogen zoo to actively learn. The study therefore shows that a gap exists between the respondent's attitude and their knowledge of the work Slottsskogen zoo does toward sustainability, conservation, and the sharing of knowledge. The study also discusses how to share knowledge passively through signage and how important good and well-designed signage is, to make visitors learn even though they did not set out to learn.

Keywords: Zoo, visitors, opinions, conservation, sustainability, knowledge, information

Innehållsförteckning

1. Introduktion	5
1.1 Inledning.....	5
1.2 Djurparker & människors attityder.....	5
1.3 Slottsskogens djurpark.....	6
1.4 Forskningsläget idag & användning.....	6
2. Syfte & frågeställning	7
3. Material & metod	8
3.1 Enkätens utformning och distribution.....	8
3.2 Bearbetning av enkätdata	9
4. Resultat	10
4.1 Insamlade enkätsvar.....	10
4.2 Tidigare erfarenheter vid Slottsskogen	10
4.3 Besökares tankar kring bevarande och hållbarhet	11
4.4 Åsikter om Slottsskogens djurpark	13
4.5 Bevarandearbete och andra djurparker	17
4.6 Slottsskogens arbete med bevarande	19
5. Diskussion	21
5.1 Hur viktigt är hållbarhet, bevarande och kunskapsspridning för Slottsskogens besökare?	21
5.2 Vad tycker besökare om Slottsskogens arbete och hur jämförs det med andra djurparker?	23
5.3 Styrkor och svagheter med den valda metoden	26
5.3.1 Bias och målgrupp	26
5.4 Framtida forskning och studiens användbarhet.....	27
6. Slutsats	29
Populärvetenskaplig sammanfattning	30
Tack 32	
Referenser.....	33
Bilagor	36
Bilaga 1	36
Bilaga 2	37

1. Introduktion

1.1 Inledning

Den stora mängden hotade djur och livsmiljöer är ett globalt problem, där förlusten av biologisk mångfald främst beror på mänsklig påverkan och de klimatförändringar vi ser idag (IPBES, 2019; IUCN, u.å.). Att skydda och bevara dessa djur och naturtyper är något som behövs för att de inte ska utrotas. Idag är det extra viktigt eftersom en minskad biologisk mångfald i sin tur förvärrar klimatkrisen genom färre arter, lokalt utdöende samt förlusten av viktiga ekosystem, vilket innebär att viktiga ekosystemtjänster också försvinner (IPBES, 2019; Pettorelli *et al.*, 2021). En stor mängd arter har antingen indirekt eller direkt utrotats till följd av mänsklig aktivitet, och för att förhindra det i framtiden behövs globalt samarbete och samhällsaktörer som jobbar med bevarande (Veríssimo *et al.*, 2019; Pettorelli *et al.*, 2021; IUCN, u.å.).

1.2 Djurparker & människors attityder

Djurparker historia är komplex som inte går att täcka i en kort sammanfattning, men djurparker ser väldigt annorlunda ut idag jämfört med tidigare i historien. Då höll man ofta djurarter främst för underhållning och intäkter från besökare (Lindholm, 2021). Djurparker har förändrats allt eftersom man har fått en ökad kunskap kring djurs behov och välfärd (Lindholm, 2021). Idag har många djurparker istället som mål att bevara och skydda hotade arter både in situ och ex situ. Detta gäller alla svenska godkända djurparker samt medlemmar av EAZA (European Association of Zoos and Aquaria) och WAZA (World Association of Zoos and Aquariums) m.m. Man vill även utbilda och sprida kunskap om bevarande, hållbarhet och miljön, eftersom många av arterna är hotade på grund av mänsklig påverkan och klimatförändringar (WAZA, 2015; EAZA, 2024). Enligt WAZAs senaste rapport besöker mer än 700 miljoner människor djurparker och akvarium per år (Barongi *et al.*, 2015), vilket gör djurparker och akvarium till en stor plattform som kan nå nästan en tiondel av världens befolkning. Därför är det viktigt att de jobbar med att sprida kunskap om hur klimatförändringar, biologisk mångfald, hållbarhet och bevarande hänger ihop, och på så sätt förhoppningsvis ändra besökarens beteenden.

Något som är viktigt att ha i åtanke är att människors uppfattningar faktiskt kan påverkas och ändras av deras upplevelser på djurparker (Godinez & Fernandez, 2019), annars hade kunskapsspridning troligtvis inte varit en så stor del av djurparker som det är idag. Nästan alla aspekter av djurparken påverkar besökarens uppfattning, men viktiga kan vara; hur många djur man ser, utformningen av

djurens hägn (design, informationsskyltar, berikning) och muntlig information från personal (Godinez & Fernandez, 2019). Men det kanske absolut viktigaste är den föruppfattade åsikten och kunskap besökaren har om djurvälstånd och hur observation av stereotypa beteenden som exempelvis pacing, starkt påverkar besökarens tankar kring djurvälståndet och djurparken i stort, enligt både Godinez och Fernandez (2019) samt Learmonth *et al.* (2021). Om djurparker kan identifiera dessa uppfattningar, attityder och åsikter som besökare har, finns det en större chans till att man lyckas öka deras intresse för bevarande (Hacker & Miller, 2016). I takt med att förståelsen av djurs välfärd ökar behöver även djurparker anpassa sig genom exempelvis nya hägn, vilket kan kosta flera miljoner för exempelvis stora kattdjur (Fernandez *et al.*, 2023). En förhoppning med nya hägn är att den ökade djurvälståndet ska dra till sig fler besökare, vilket i sin tur gör att fler kan lära sig om bevarandearbetet kring arten (Godinez & Fernandez, 2019; Webber *et al.*, 2022).

1.3 Slottsskogens djurpark

Slottsskogens djurpark är en av Sveriges äldsta djurparker, belägen i centrala Göteborg som en del av parken Slottsskogen, som drivs av Göteborgs Stad (se Bilaga 1). Det är en relativt liten djurpark med enbart 17 arter och har ett tydligt fokus på nordiska djur och svenska lantraser (Göteborgs Stad, 2025). Djurparksdelen är en så kallad öppen djurpark vilket betyder det att den är öppen dygnet runt och året om för allmänheten att besöka, samt utan någon kostnad för besökaren. Detta i sig gör att djurparken har unika möjligheter men även unika utmaningar. En möjlighet kan exempelvis vara den stora mängden besökare som kan nås av information och budskap om bevarande, medan att exempelvis garantera djurens säkerhet kan vara en utmaning. Slottsskogen är en del av både EAZA och Svenska Djurparksförbundet, vilket gör att de måste uppfylla de krav som ställs på djurvälstånd, forskning, bevarande och utbildning (EAZA, 2024; Svenska Djurparksförbundet 2025; Slottsskogen, u.å.).

1.4 Forskningsläget idag & användning

Med tanke på att det finns relativt få studier och forskning kring besökarens åsikter om djurparker, deras bevarandearbete samt vad besökare lär sig under besöket i parken, är denna enkätstudie viktig för att ta reda på just detta. Denna typ av forskning behövs för att djurparker ska kunna uppskatta hur effektivt de förmedlar kunskap om djur, för att sedan kunna åstadkomma förändringar i besökarens beteende och få dem att vilja exempelvis donera ekonomiska medel till bevarandearbete eller leva mer hållbart. Slottsskogens djurpark som valt att vara en del av denna studie har stort intresse av att applicera kunskapen i sin verksamhetsoptimering.

2. Syfte & frågeställning

Syftet med enkätstudien var att undersöka besökares åsikter kring olika aspekter av Slottsskogens djurpark, med fokus på hållbarhet, kunskapsspridning och bevarandearbete. Målet med arbetet är att få en ökad förståelse av besökares åsikter för att tydliggöra förbättringsmöjligheter hos djurparker.

Frågeställningarna för arbetet är följande:

- Hur viktigt är hållbarhet, bevarande och kunskapsspridning för besökare vid Slottsskogens djurpark?
- Vad har besökare för åsikter kring Slottsskogens och andra djurparker arbete med dessa områden?

3. Material & metod

Studien genomfördes som en enkätundersökning, en elektronisk enkät utformades via Netigate (Bilaga 2). Enkäten riktades till alla besökare över 12 år som besökte djurparksdelen av Slottsskogen under tiden enkäten fanns tillgänglig eller besökte Slottsskogen under året 2025. Det fanns inga frågor om personuppgifter med i enkäten.

3.1 Enkätens utformning och distribution

Enkäten fanns tillgänglig att besvara från 2025-04-16 till 2025-05-01. Första sidan innehöll information om datainsamling med villkor och samtycke. Godkännande av detta krävdes av respondenten för att gå vidare i enkäten. Första sidan beskrev hur respondentens data hanteras, vilken typ av data som kommer hanteras samt kontaktuppgifter till både student och handledare. Följande sida innehöll en introduktionssida med information om examensarbetet, studenten och syftet med undersökningen.

Enkäten var indelad i fem delar, första delen bestod av sju frågor om respondentens bakgrund samt tidigare erfarenhet av Slottsskogen. Den andra delen innehöll fyra frågor om respondentens tankar kring hållbarhet och bevarande, den tredje delen av enkäten omfattades av fem frågor kring generella åsikter av Slottsskogens djurparksdel samt syn på djurvälferden vid Slottsskogen. Den fjärde delen bestod av sex frågor om bevarandearbete på andra djurparker, den femte och sista delen av enkäten innehöll fem frågor om hur respondenten upplever Slottsskogens bevarandearbete, och den sista frågan var en fritext-fråga där respondenten fick lämna feedback om vad den vill se mer av vid Slottsskogen. Totalt bestod enkäten av 25 frågor varav 20 var slutna frågor med olika alternativ, tre frågor hade flervalsalternativ och två frågor förväntades respondenten svara i fritext. Dock fanns möjligheten att välja "Annat" och skriva i fritext vid ett flertal av de slutna frågorna, främst ifall respondenten inte tycker att någon av alternativen reflekterade deras åsikt. Affischer med en QR-kod som ledde till enkäten sattes upp i Slottsskogens djurparksdel, samt spreds via Slottsskogens egna Instagramkonto, @slottsskogen, som under tiden enkäten fanns tillgänglig hade ungefär 6000 följare.

3.2 Bearbetning av enkätdata

Netigate sammanställer en rapport av enkäten som går att ladda ner till en PDF-fil, där all information om enkätens svar följer med, inklusive enkla grafer som sedan omarbetades för att vara så tydliga som möjligt. Fritextsvar från enkäten laddades ner enskilt i Excel-filer och kategoriserades i lämpliga grupper för att underlätta arbetet.

3.3 Etiska överväganden

Eftersom studien involverade insamling av data från människor behövdes vissa etiska överväganden kring samtycke, anonymitet och hantering av personuppgifter. Enkäten inleddes med ett samtyckesformulär där respondenten informerades om syftet med studien, hur deras data skulle hanteras samt kontaktuppgifter till student och handledare, i enlighet med SLU:s riktlinjer för behandling av personuppgifter. Enkäten ställde inga frågor om personuppgifter som namn, kontaktuppgifter eller andra direkt identifierande uppgifter, vilket minskar risken att enskilda respondenter kan identifieras i efterhand.

Studiens hantering av personuppgifter följde SLU:s dataskyddshandbok för studentarbeten, vilken anger att samtycke i praktiken är den enda tillåtna rättsliga grunden för att behandla personuppgifter i ett studentarbete, samt att känsliga personuppgifter (exempelvis uppgifter om hälsa, etnicitet eller politisk åsikt) som huvudregel inte får samlas in. Eftersom enkäten varken efterfrågade sådana känsliga personuppgifter eller andra direkt identifierande uppgifter som namn eller kontaktuppgifter bedömdes risken för respondenternas personliga integritet som låg.

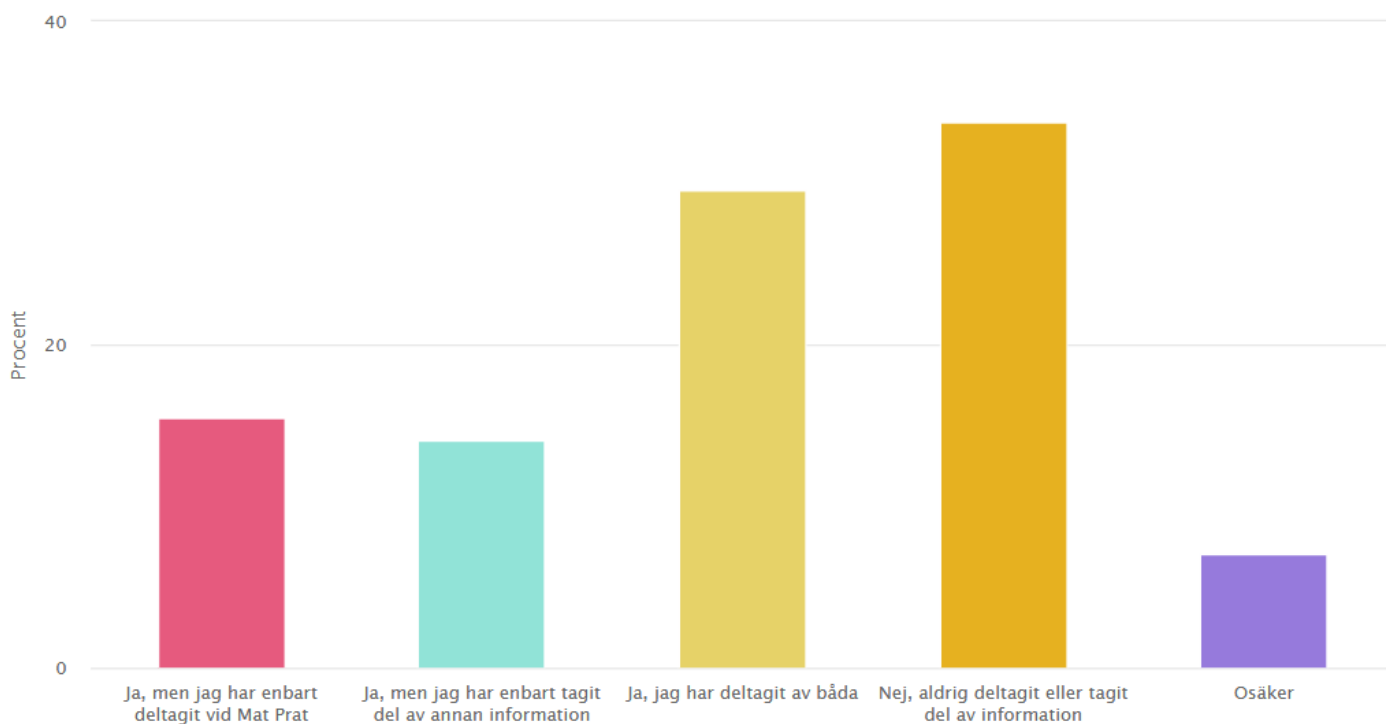
4. Resultat

4.1 Insamlade enkätsvar

Totalt var det 77 personer som svarade på den utskickade enkäten, varav 52 personer valde att slutföra den. Ett bortfall av respondenter observerades mellan frågorna och därför kommer varje fråga presenteras med exakt antal svar per fråga. Av respondenterna var 77% kvinnor, 21% män och 1% som inte ville ange kön (n=71). Vid fråga om ålder observerades en stor variation, med svar från 13 år upp till 65 och över, dock var majoriteten av respondenterna i åldersgrupperna 25–34 och 35–44 med 28% respektive 25% av svaren (n=71). Vid fråga om utbildningsnivå var responsen relativt jämnt fördelad, med 27% med gymnasial utbildning, 35% med eftergymnasial utbildning på 3 år eller mindre, och 34% med eftergymnasial utbildning på mer än 3 år. Endast 3% respektive 1% svarade grundskolenivå eller vill inte ange (n=71)

4.2 Tidigare erfarenheter vid Slottsskogen

På frågan om de var deras första besök vid Slottsskogen svarade endast 7% ”Ja” och resterande 93% ”Nej” (n=71). Nästa fråga var om de befann sig vid ett av djurhägnen eller inte, varav 63% svarade ”Nej” och 37% ”Ja” (n=71). De som svarade ”Ja” bads även skriva vid vilket hägn, där majoriteten (61,54%) svarade vid sälarna eller vid älgarna (19,23%) av totalt 26 svar på frågan (n=26). Andra djurhägn som nämndes var renarna med 2 svar, samt grisarna och Barnens Zoo med ett svar vardera. Vid frågan om respondenten tidigare deltagit vid parkens Mat & Prat (muntlig information i samband med djurmatning) eller tagit del av annan muntlig eller skriftlig information om djuren eller bevarandearbetet i parken svarade cirka 60% av respondenterna att de tagit del av någon form av information, varav hälften av dessa tagit del av både muntlig och skriftlig information (Fig 1). Ungefär 35% svarade att de inte tagit del av varken skriftligt eller muntlig information (Fig. 1)

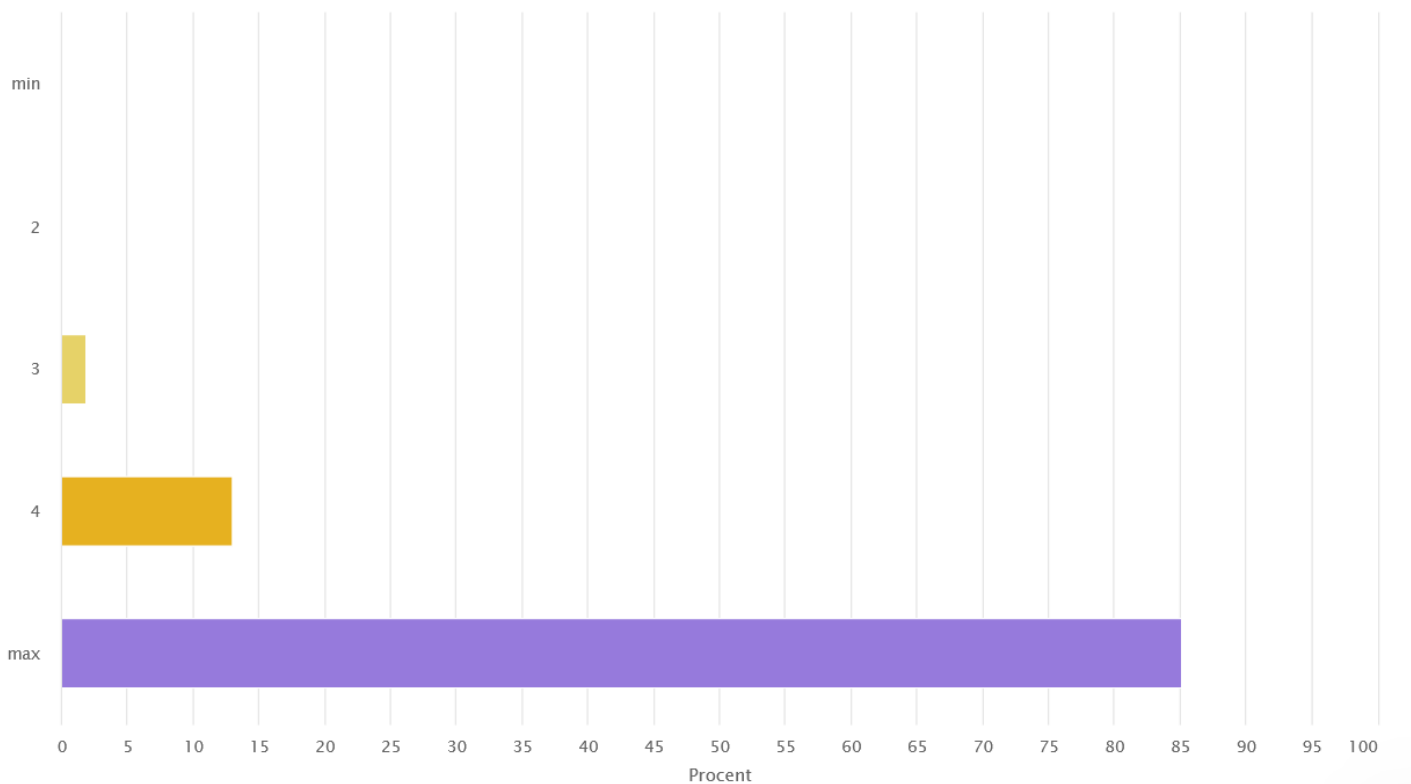

Figur 1: Fördelning av respondenter som tagit del av Slotsskogens riktade information om djuren eller bevarandearbetet i parken. X-axeln representerar de valbara alternativen. Y-axeln representerar procentandel. Respondenterna hade enbart möjlighet att välja ett alternativ. Antal svar vid denna fråga var $n=71$.

4.3 Besökares tankar kring bevarande och hållbarhet

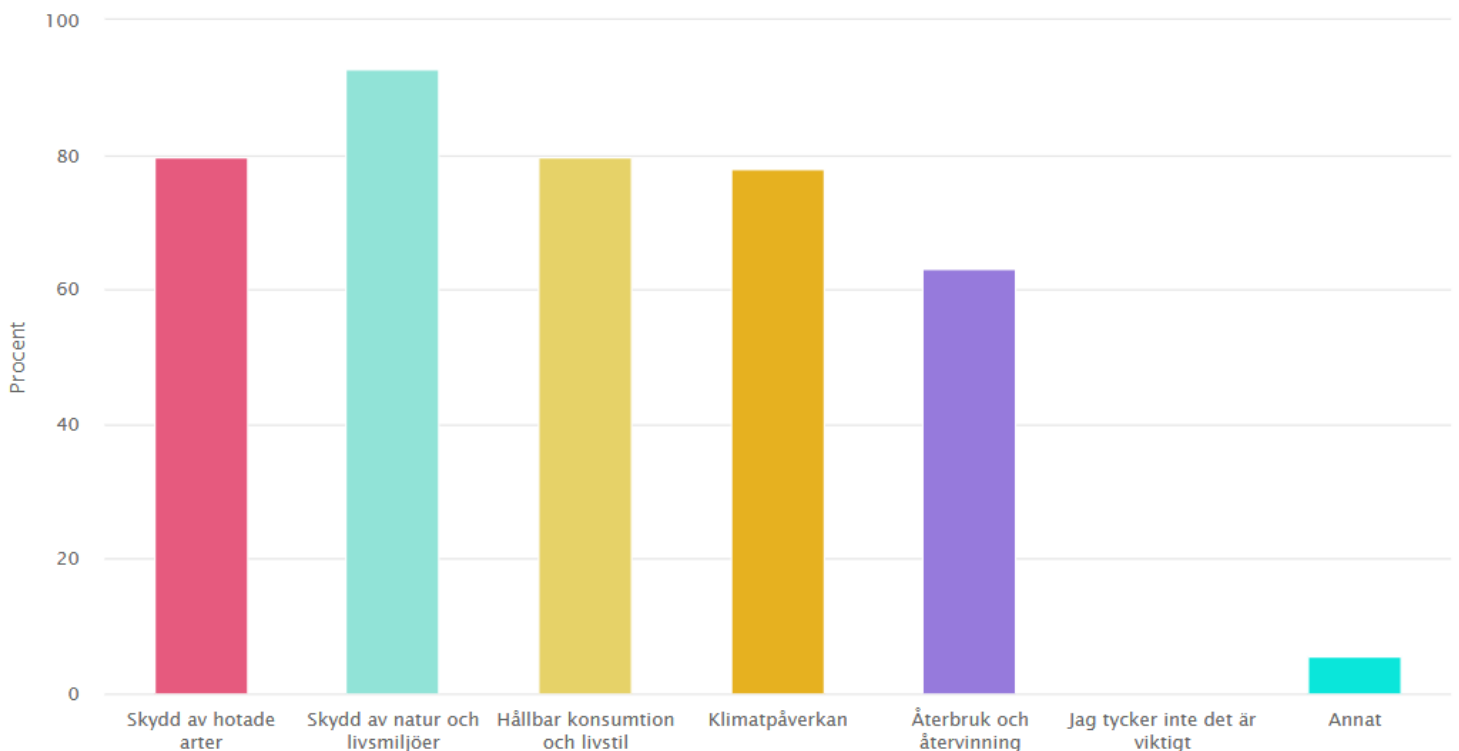
Respondenten bads svara på frågan ”Vad tänker du när du hör ordet bevarande?” i fritext, där antalet svar var 55 men 2 svar ansågs ofullständiga och togs bort ur svarsantalet på grund av det, därmed blir antalet svar 53 för denna fråga ($n=53$). Majoriteten av svaren (84,91%) var kopplade till djur, biologisk mångfald och bevarande av vår natur ($n=53$). Men det fanns även svar från respondenter som var generellt positivt inställda men inte riktigt förstår varför vissa arter i Slotsskogen är där, de vill förstå mer varför just de här arterna hålls. Sen var det ett fåtal ”negativa” svar om hur det är djurplågeri med instängda djur, dåligt utrymme *et cetera* eller hur bevarande på djurparker är ”det enda rimliga berättigande de har kvar att klamra sig fast vid”. En respondent tänkte mer på bevarande av kultur och inte i första hand djur, och en respondent svarade ”Ingenting” på frågan.

Vid frågan om hur viktigt respondenten tycker det är att vi jobbar mot en hållbar framtid på en skala 1 till 5 (min-max), där 5 är ”Mycket viktigt” och 1 är ”Inte alls viktigt”, valde cirka 85% av respondenterna det högsta värdet, cirka 12% det näst högsta och ingen valde det minsta eller näst minsta värdet (Fig. 2).

Figur 2: Respondenters fördelning mellan de valbara alternativen om hur viktigt de tycker det är att vi som samhälle jobbar mot en hållbar framtid. X-axeln visar procentandel och Y-axeln visar skalan 1-5 (min-max). Medelvärdet blir 4,83 (n=54)

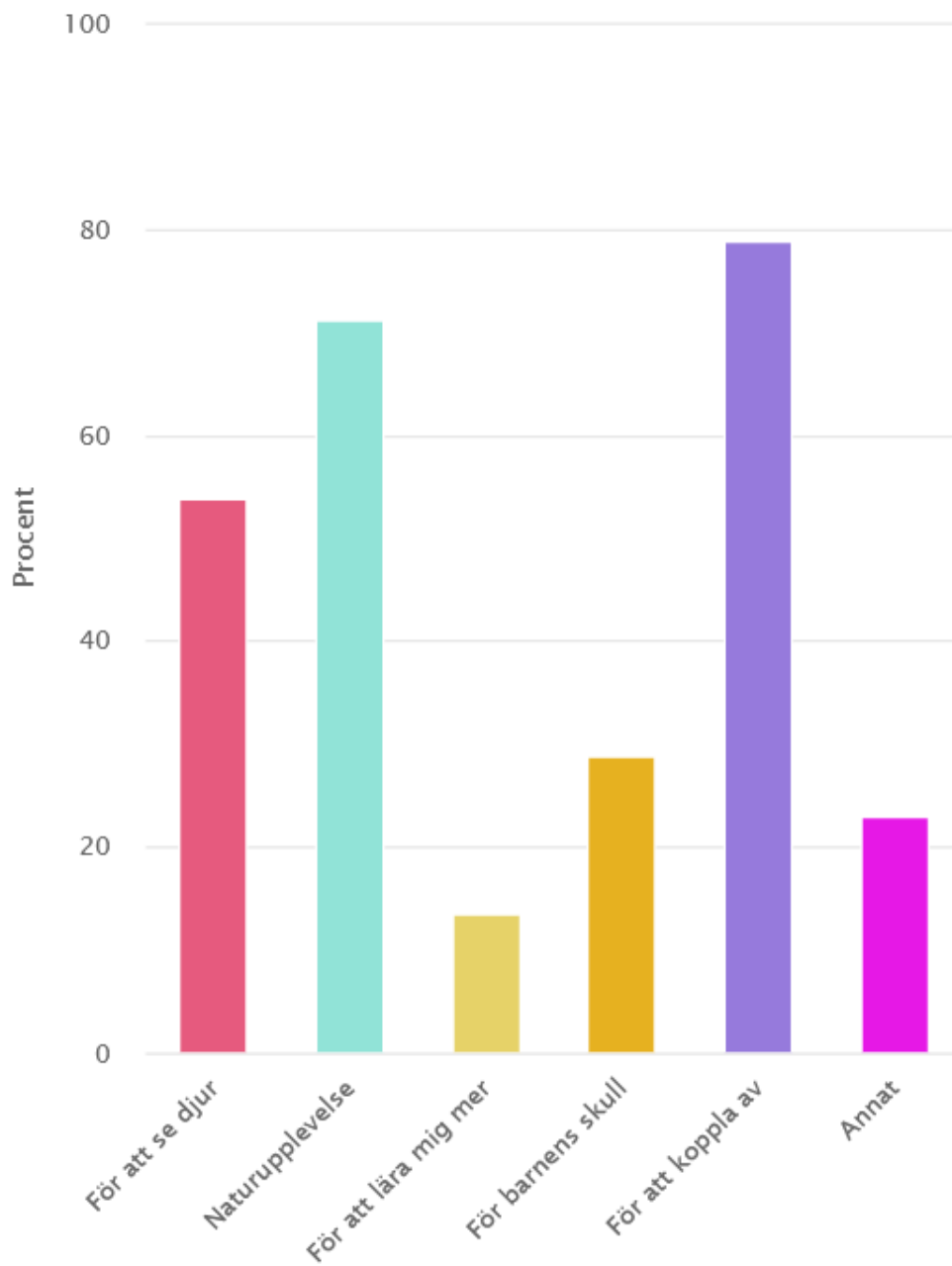
Liknande resultat kan observeras på efterföljande fråga om hur viktigt respondenten tycker det är att sprida kunskap om hur vi som människor och samhälle kan leva mer hållbart, där respondenten återigen bads svara på samma skala från 1 till 5. Nästan 90% valde det högsta värdet och medelvärdet på frågan hamnade på 4,85 (n=54). Respondenterna bads därefter svara på vilka områden som det är viktigast att sprida kunskap om för en hållbar framtid, där de kunde välja mellan 7 olika alternativ (Fig. 3). Alternativen var jämna men det mest valda alternativet var Skydd av natur och livsmiljöer med cirka 95% (Fig. 3).

Figur 3: Fördelning av respondenternas val vid frågan om vilka områden som de tycker är viktigast att sprida kunskap om för en hållbar framtid. X-axeln visar de valbara alternativen och Y-axeln visar procentandel. Respondenterna kunde välja flera alternativ. Medelvärde för frågan hamnar på 4,85 (n=54).

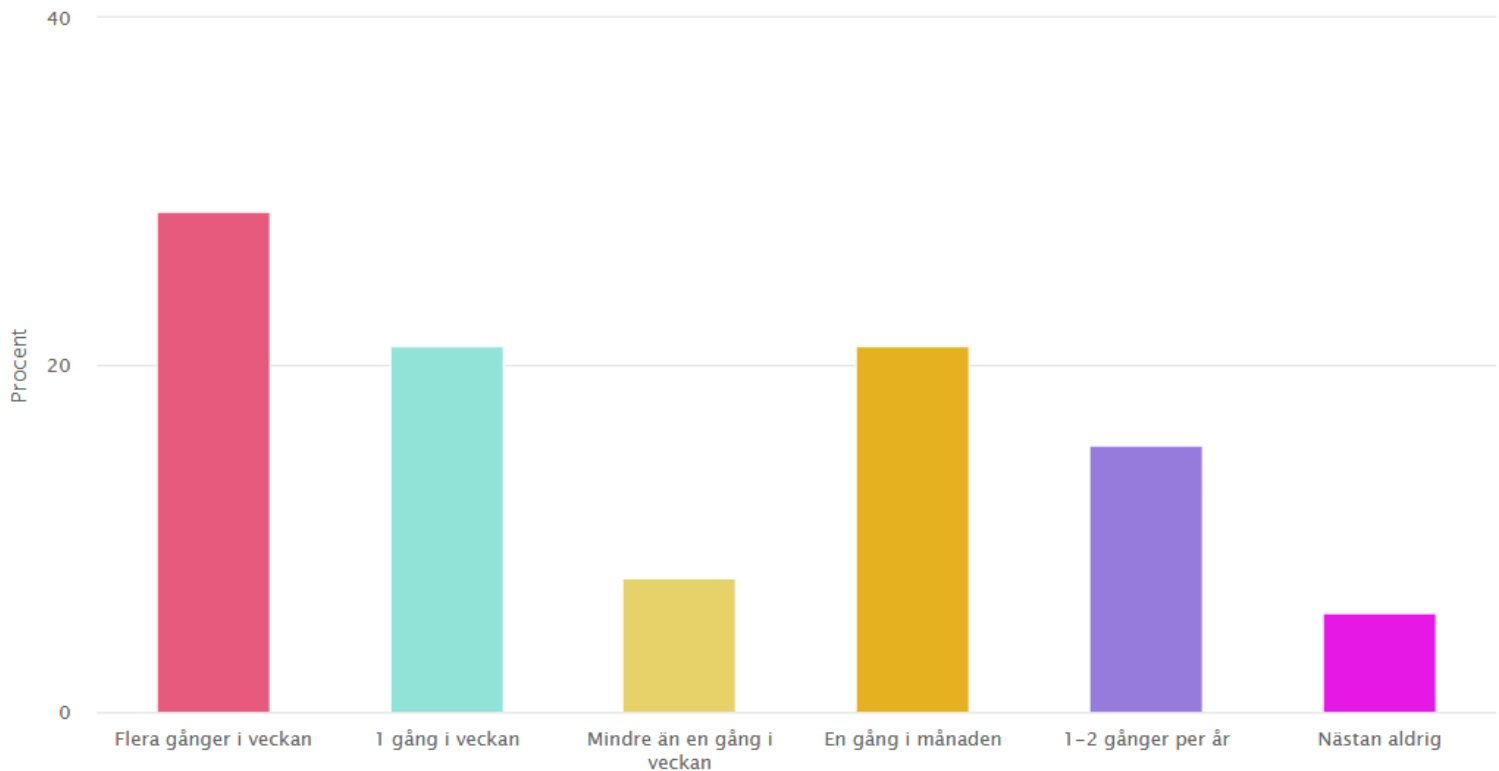
4.4 Åsikter om Slottsskogens djurpark

Följande del handlar om respondentens åsikter kring olika aspekter av Slottsskogens djurpark, där första frågan handlade om den främsta anledningen till att respondenten besöker Slottsskogen och respondenterna fick välja mellan olika alternativ eller skriva i fritext om de valde alternativet "Annat". De mest valda alternativen var Avkoppling, Naturen och För att se djuren (Fig 4). Svaren i fritext beskrev socialt umgänge och motion som främsta anledningar.

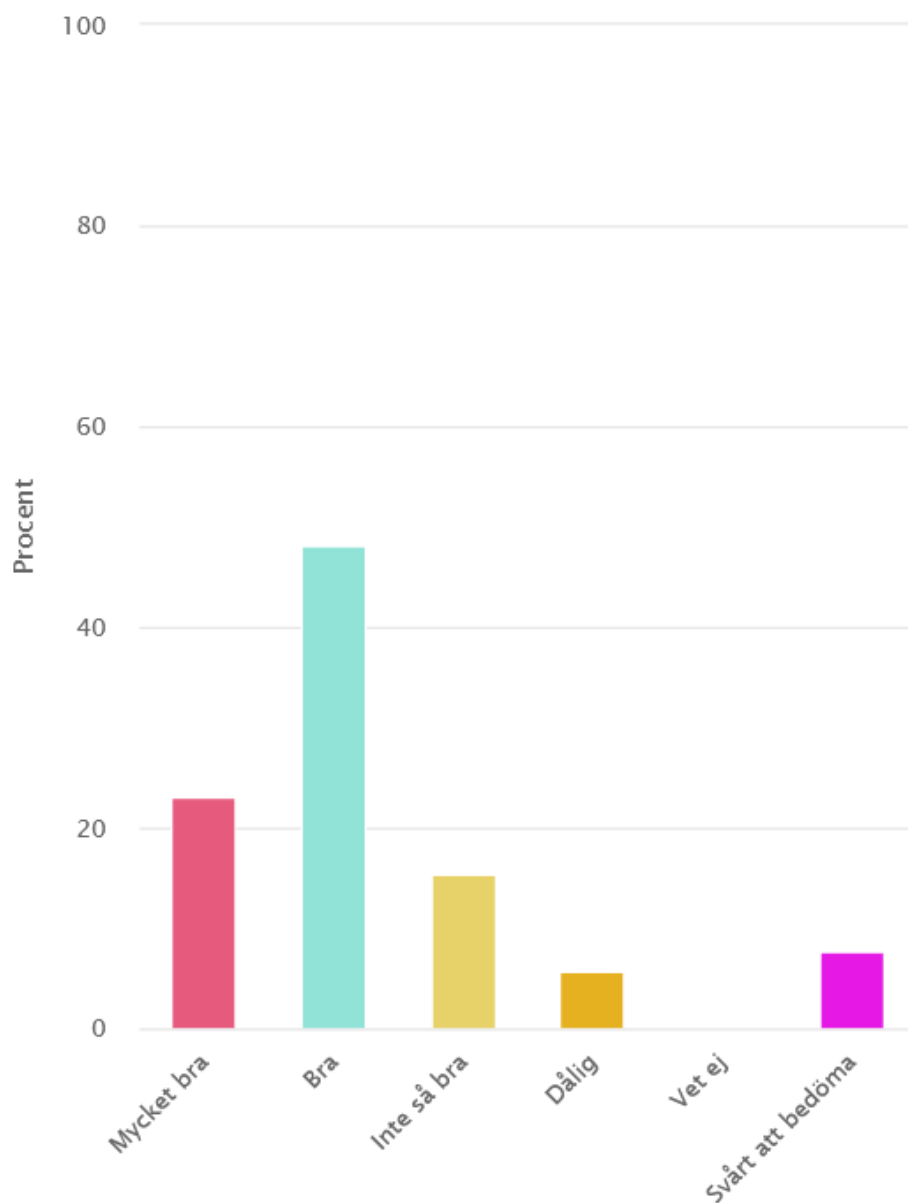
Figur 4: Respondenternas främsta anledningar till att besöka Slotsskogen. X-axeln representerar de valbara alternativen medan Y-axeln representerar procentandel. Respondenterna kunde välja flera alternativ vid denna fråga (n=52).

Vid följande fråga om hur ofta respondenten besöker Slottsskogen, svarade cirka 45% att de besöker Slottsskogen minst en gång i veckan och cirka 40% svarade att de besökte Slottsskogen 1 gång i månaden eller färre (Fig. 5).

Figur 5: Respondenternas svar om hur ofta de besöker Slottsskogen, med 6 alternativ. X-axeln visar möjliga alternativ medan Y-axeln representerar procentandel. Respondenterna kunde enbart välja ett alternativ (n=52).

Nästa fråga handlade om vad respondenten tycker om att Slottsskogen är en öppen djurpark, där de fick välja mellan 6 olika alternativ: 1. Mycket positivt 2. Positivt 3. Neutralt 4. Negativt 5. Mycket negativt 6. Ingen åsikt. En stor majoritet av respondenterna valde ”Mycket positivt” med 39 svar (75%), ”Positivt” fick 8 svar (15%), ”Neutralt” fick 3 svar (6%), ”Negativt” fick 2 svar (4%) och inga respondenter valde alternativen ”Mycket negativt” eller ”Ingen åsikt” (n=52). Nästa fråga handlade om hur respondenten upplever djurens välfärd i Slottsskogen med valbara alternativ. Cirka 63% svarade att djurvälferden var Bra eller Mycket bra och cirka 21% svarade att djurvälferden var Inte så bra eller Dålig (Fig. 6). Nästan 10% svarade att det var Svårt att bedöma (Fig. 6).

Figur 6: Fördelning av respondenternas svar gällande vad deras uppfattning är om Slotsskogens djurvälstånd. X-axeln visar de valbara alternativen medan Y-axeln visar procentandel (n=52).

Därefter fick respondenterna svara i fritext, angående deras svar på föregående fråga och var utformad som följande: ”Skriv varför du valde ditt alternativ på föregående fråga om djurvälståndet på Slotsskogen! Svara gärna så utförligt som möjligt men några meningar räcker.” 52 svar registrerades men 3 av dem anses ofullständiga och tas därför bort ur antalet svar, siffran som kommer användas på denna fråga är (n=49). Svaren kategoriserades sedan i tre kategorier, svar som ansågs positiva, negativa eller neutrala till djurens välfärd i parken. Den positiva kategorin innehöll svar som exempelvis att ”djuren ser lugna ut och har gott med

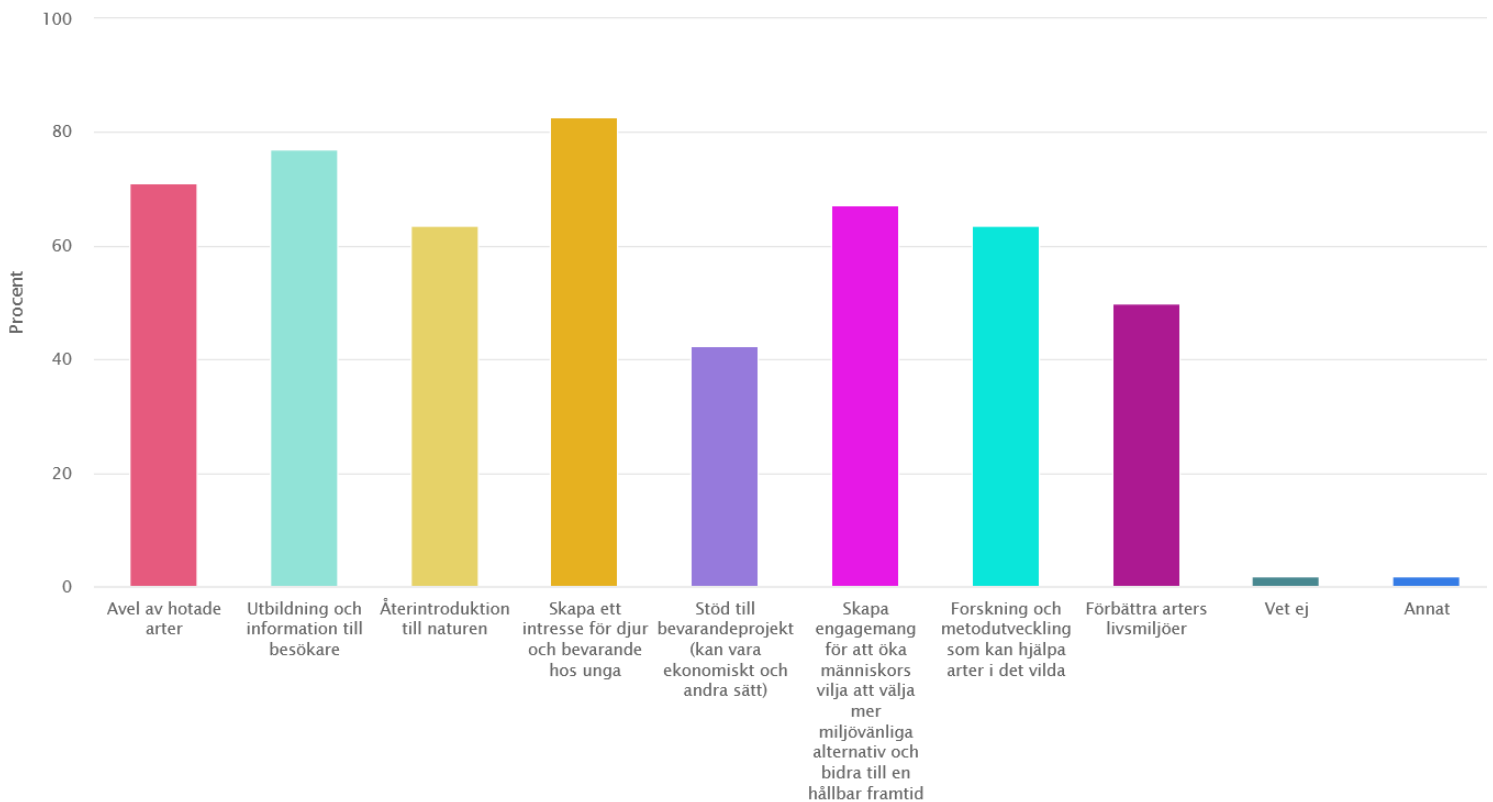
plats”, ”att dom förökar sig”, med mera. Svar som tilldelades den negativa kategorin var exempelvis svar som ”För lite plats för djuren”, ”Älgen ser stressad ut och i dåligt skick”, med mera. Att bedöma vad som anses ”neutralt” kan vara svårt och tolkas olika från person till person, men i detta fall var det svar som tog upp båda positiva och negativa aspekter eller exempelvis svarade att det är svårt att bedöma djurens välfärd utifrån det man har sett. 26 av 49 svar (53,06%) kategoriserades som positiva, 13 av 49 svar (26,53%) som neutrala och 10 av 49 svar (20,41%) som negativa.

4.5 Bevarandearbete och andra djurparker

Den näst sista delen av enkäten innehöll frågor om bevarandearbete och andra djurparker, där första frågan var om respondenten känner till att djurparker arbetar med bevarande av hotade arter och främjandet av biologisk mångfald.

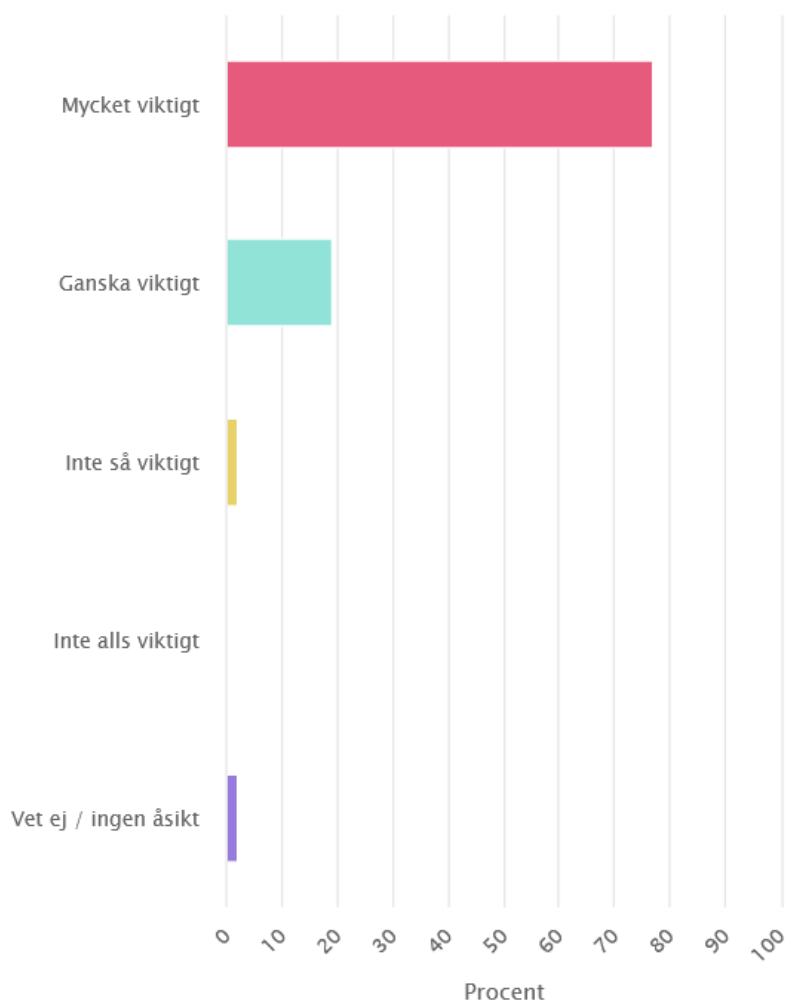
Respondenten fick tre alternativ, ”Ja”, ”Nej”, eller ”Osäker”. 46 av 52 (88%) svarade ”Ja”, 4 av 52 svarade ”Nej”, och 2 av 52 (4%) svarade ”Osäker” (n=52). På fråga två fick respondenten svara på hur ofta den besöker andra djurparker än Slottsskogen, med fyra olika alternativ, ”Flera gånger per år”, ”Någon gång per år”, ”Mer sällan” och ”Aldrig”. 26 av 52 (50%) respondenter valde alternativet ”Mer sällan”. 16 av 52 (31%) respondenter valde alternativet ”Aldrig”, 6 av 52 (12%) valde alternativet ”Någon gång per år”, 4 av 52 (8%) valde alternativet ”Flera gånger per år”.

Vid frågan om respondenten tycker att djurparker är en viktig samhällsaktör när det kommer till bevarande svarade 20 av 52 ”Mycket viktigt” och 21 av 52 ”Ganska viktigt” vilket representerar 38 respektive 40 procent av svaren (n=52). Endast 5 respondenter svarade ”Inte så viktigt”, och endast 1 respondent valde ”Inte alls viktigt”. Vid nästa fråga fick respondenterna välja vilka delar de tycker är viktigast i djurparkerens bevarandearbete, där de fick välja flera olika alternativ (Fig. 7). Det mest valda alternativet var att skapa ett intresse för djur och bevarande hos unga med cirka 80%, resterande alternativ var ganska jämna runt 60-70%, förutom stöd till bevarandeprojekt som bara fick cirka 40% (Fig. 7).

Figur 7. Fördelning av respondenternas svar vid frågan om vilka delar de tycker det är viktigast i djurparkers bevarandearbete. X-axeln visar de olika alternativen som respondenten ombads välja mellan. Respondenterna hade möjlighet att välja flera av alternativen. Y-axeln visar svarsfrekvensen i procent. Antal respondenter var n=52.

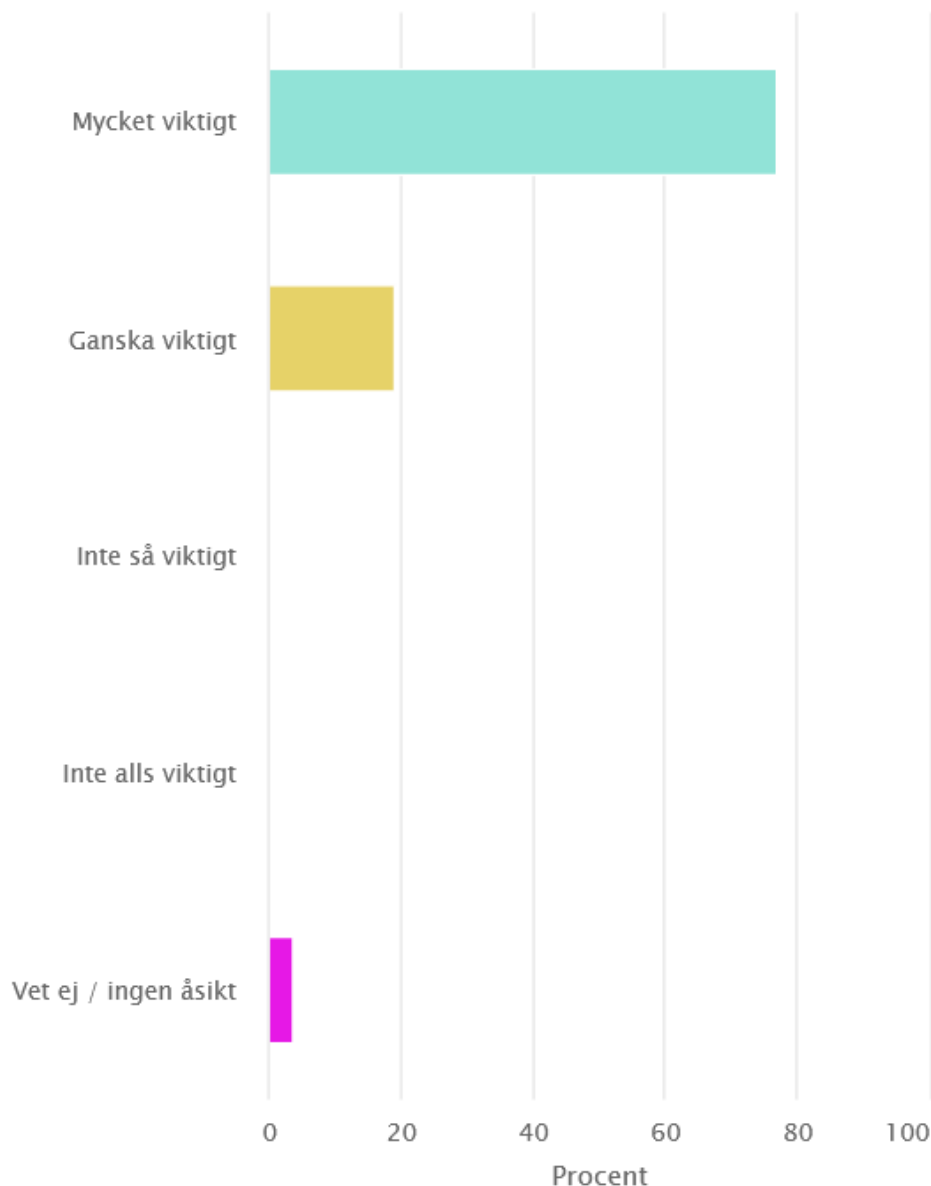
Vid frågan om vad respondenten tycker om djurvälrfärden i andra djurparker svarade 17 av 52 ”Svårt att bedöma” vilket var 33% av svaren (n=52). 12 av 52 (23%) svarade ”Ganska bra”. Båda alternativen ”Dålig” och ”Vet ej” fick 8 av 52 svar alltså 15% vardera. Det minst valda alternativet var ”Inte så bra” med endast 7 av 52 svar (13%). Följande fråga var om hur viktigt respondenten tycker det är att djurparker sprider kunskap om bevarande och hållbarhet (Fig. 8). Över 90% av respondenterna svarade att det är mycket viktigt eller ganska viktigt (Fig. 8).

Figur 8: Svar från respondenterna kring hur viktigt det är att djurparker sprider kunskap om bevarande och hållbarhet. X-axeln representerar procentandel medan Y-axeln representerar de valbara alternativen (n=52)

4.6 Slottsskogens arbete med bevarande

Sista delen av enkäten innehöll frågor kring Slottsskogens arbete med bevarande, där respondenten först fick läsa en informationstext med hur Slottsskogen arbetar med bevarande och främjandet av biologisk mångfald. Efter texten fick de svara på frågan om de kände till Slottsskogens bevarandearbete innan idag, där 65% svarade ”Ja” och 35% svarade ”Nej” (n=52). Sedan fick respondenten frågan om vad de tycker om bevarandearbetet Slottsskogen gör, där 46% svarade ”Mycket positivt” följt av 35% som svarade ”Positivt” och 5 respondenter valde ”Neutralt” och ytterligare 5 valde ”Vet ej” vilket representerar 10% på båda alternativen (n=52). Följande fråga var om respondenten tycker det är viktigt att Slottsskogen sprider kunskap om bevarande och hållbarhet, där nästan 90% svarade antingen mycket viktigt eller ganska viktigt och enbart 2 respondenter av totalen svarade vet ej/ingen åsikt (Fig. 9).

Figur 9: Fördelning av respondenternas svar vid frågan om hur viktigt de tycker det är att Slotsskogen sprider kunskap om bevarande och hållbarhet. X-axeln representerar procentandel medan Y-axeln representerar de valbara alternativen (n=52).

Den näst sista frågan var om respondenten tycker att Slotsskogen är bra på att sprida kunskap om sitt arbete med bevarande, där 37% svarade ”Ja, till viss del” och 29% svarade ”Ja, i hög grad”. 17% svarade ”Vet ej/ingen åsikt” och 12% respektive 6% svarade ”Nej, inte särskilt” och ”Nej, inte alls”.

Sista frågan handlade om vad respondenten skulle vilja ta del av mer eller lära sig mer om i Slotsskogens djurpark, och togs med som ett sätt för att få direkt feedback till vad besökare vill se mer av Slotsskogen och ha en rolig sista fråga där respondenten får vara med och påverka Slotsskogen.

5. Diskussion

5.1 Hur viktigt är hållbarhet, bevarande och kunskapsspridning för Slottsskogens besökare?

Utifrån de inkomna enkätsvaren är det tydligt att majoriteten av respondenterna anser att arbete med hållbarhet är väldigt viktigt, då 85% angav det högsta värdet när de svarade på frågan hur viktigt de tycker det är att vi som samhälle jobbar mot en hållbar framtid. Resultatet visar även att majoriteten tycker det är viktigt med att vi som samhälle skyddar natur och miljö, hotade arter och bidrar till en hållbar livsstil. Samtidigt var det endast 35% som svarade att de visste om Slottsskogens bevarandearbete för hotade arter innan enkäten. Detta tyder på att det finns en klyfta mellan besökares attityder och kunskap som djurparken måste minska, genom att mer effektivt kommunicera om deras arbete kring hållbarhet och bevarande. Att respondenterna uttrycker starkt stöd för bevarande och hållbarhetstänk samtidigt som en betydande andel saknar kunskap om Slottsskogens bevarandearbete kan tyda på att positiva attityder inte automatiskt leder till att besökare letar mer information eller ändrar sina handlingar efter besöket, vilket Beaumont (2001) även kom fram till efter en undersökning av fyra olika grupper av ekoturister i Queensland, Australien. Resultatet kan därför indikera att Slottsskogens utmaning inte är att skapa positiva attityder, utan att omvandla redan existerande attityder till ökad kunskap och engagemang. Det finns även forskning som visar att engagemang för bevarandeinsatser hos djurparksbesökare kan avta efter redan 6-8 veckor efter besöket (Adelman *et al.*, 2000), vilket understryker att kommunikationen behöver vara kontinuerlig, tydlig och träffsäker snarare än enbart mer frekvent

Ungefär en tredjedel (34%) svarade att de aldrig har tagit del av den information Slottsskogen ger ut både online och i parken i form av deras Mat & Prat-program. Vad gör att nästan en tredjedel inte tar del av den informationen som ges ut? Är det synlighet, fel tid på dygnet eller bara få som är intresserade? Det här kan vara intressant för Slottsskogen att vidare utforska och ta reda på varför. Enligt deras egen hemsida sker Mat & Prat varje dag under sommarsäsongen kl. 14:00, 14:20 och 14:30 för knobbsäl, humboldtpingvin och älg (Slottsskogen, 2026). Det kanske är fler som lyssnar på Mat & Prat på helger, då många fortfarande arbetar vid de tiderna på vardagar. Detta kan vara intressant för Slottsskogen att mäta om möjligheten finns och kanske anpassa sig därefter. Det kan även vara så att eftersom majoriteten av de som svarade på enkäten var återkommande besökare att de redan har tagit del av Mat & Prat tidigare men eftersom alla dessa tre djur bott i Slottsskogen flera år har intresset minskat. Något som varit en trend en

längre tid inom djurparker och safariupplevelser är att människor vill se ”stora och farliga” djur som lejon, elefanter, hajar och liknande (Skibins *et al.*, 2013) och att då intresset minskat för de djurarter som finns i Slottsskogen.

Gällande kunskapsspridning om hur vi som samhälle kan leva mer hållbart valde 89% av respondenterna det högsta värdet, vilket tyder på att majoriteten tycker att denna typ av kunskapsspridning är viktig. Samtidigt angav bara 13% att de var där för att lära sig, utan majoriteten av respondenterna var där för avslappning (79%) och naturen (71%). Nästan 30% svarade att de är där för barnens skull, och detta överensstämmer med en liknande enkätstudie från Grekland där majoriteten av besökare till 3 olika djurparker främst besökte parken för friluftslivet, naturen och att barnen får uppleva både djur och natur (Karanikola *et al.*, 2020). Även Learmonth *et al.*, (2021) noterar att de flesta djurparksbesökare inte primärt besöker djurparken i syfte att lära sig utan främst för underhållning eller socialt umgänge, men även att visst lärande ändå kan ske. Ändå svarar nästan 80% av respondenterna att det är väldigt viktigt att djurparker sprider kunskap om hållbarhet och bevarande. De här svaren är inte så förvånande eftersom 80% av respondenterna uppgav att de knappt besökte andra djurparker än Slottsskogens djurpark. Det är även bra att ha i åtanke att Slottsskogens djurpark bara tar upp en liten del av Slottsskogen som är en stor park med många olika gångar, aktiviteter, viloplats, *et cetera*. Respondenterna uttrycker starka värderingar när det kommer till hållbarhet och bevarande men söker inte aktivt upp information, vilket stämmer överens med tidigare forskning som visar att abstrakta frågor som är svåra att *ta i*, som hållbarhetsfrågor, sällan leder till konkret engagemang om inte medveten kommunikation sker däremellan (White *et al.*, 2019). Hur får man då till att personer som inte är där för att lära sig ändå lär sig saker?

Genom så kallad ”Free-choice learning” (FCL) vilket är en term för att beskriva lärande som händer i en miljö där det är främst individen själv som väljer och kontrollerar när lärandet händer (Falk *et al.*, 2009), vilket kan ske genom exempelvis skyltar. Inom det här området finns det mycket ny och spännande forskning. En studie utförd vid Lincoln Park Zoo i Chicago visade att med nya skyltar vid visningshägnet för noshörningar ökade tiden tittande på visningshägnet med cirka 40% och antalet besökare som vidrörde skylten dubblades jämfört med de gamla skyltarna (Price *et al.*, 2018). En svensk studie publicerad 2026 av Torgersson *et al.* observerade att av totalt 404 artskyltar från 11 svenska djurparker var det 46% som beskrev bevarandearbetet som sker för just den arten, men enbart 17% av artskyltarna som beskrev hur besökare aktivt kunde hjälpa bevarandet av arten. Detta kan tolkas som att många svenska djurparker kan behöva förbättra sina skyltar när det gäller bevarandearbetet för hotade arter. Learmonth *et al.* (2021) lyfter även fram att visuella budskap och skyltdesign är

faktorer som påverkar besökares uppfattningar, attityder och beteenden men att det behöver utvecklas bättre mätmetoder för att utvärdera effekterna på ett bra sätt.

Det är dock viktigt att nyansera att nya eller fler skyltar via FCL inte är en perfekt lösning, då det finns studier som visar att installation av nya skyltar inte hade någon effekt på besökares attityder eller lärande, utan enbart de besökare som aktivt interagerade med skyltarna visade ökad kunskap (Waller *et al.*, 2012). Ännu ett exempel är att vid ett immersivt utställningsrum på Lincoln Park Zoo interagerade under 10% av besökarna med informationsskyltarna för utställningsrummet (Ross & Gillespie, 2009; Waller *et al.*, 2012). En studie från Tay *et al.* (2023) undersökte närvaro av djurparkspersonal och observerade att interaktioner med personal minskade negativa besökarbeteenden mer än vad skyltar gjorde, vilket stärker vikten av Slottsskogens Mat & Prat. Skyltar och skyltdesign är självklart något som Slottsskogen och andra djurparker aktivt arbetar med, men det behövs fortfarande mer forskning och resurser kring både skyltar och andra sätt att sprida kunskap.

5.2 Vad tycker besökare om Slottsskogens arbete och hur jämförs det med andra djurparker?

Många av respondenterna tycker att Slottsskogen är en bra djurpark när det gäller deras bevarandearbete och även att djurväl-färden uppfattas som bättre vid Slottsskogen än andra djurparker. Som tidigare nämnt var det ungefär en tredjedel som inte hade kunskap om Slottsskogens bevarandearbete, vilket kan anses vara en ganska stor andel av respondenterna. Dock när respondenterna hade fått läsa en informationstext om Slottsskogens bevarandearbete och sedan fick frågan om vad de tyckte om Slottsskogens bevarandearbete så svarade 81% att de tyckte Slottsskogen gör ett bra bevarandearbete. Detta tyder på att kunskapen finns att hämta hos besökarna men att Slottsskogen behöver kommunicera sitt bevarandearbete tydligare, vilket även återspeglas en del i fritext-svaren där flertalet respondenter frågar varför just de här djuren är i djurparken. Enligt Spiriti *et al.* (2022) innebär det ett etiskt ansvar för djurparker att agera transparent och vara öppna när det sprider information samt att bevarandebudskap bör nå besökare både på en intellektuell och emotionell nivå. Hampton och Teh-White (2019) argumenterar vidare för att djurparker behöver ett transparent och proaktivt engagemang med allmänheten för att bygga och upprätthålla förtroendet och sin s.k. ”social license to operate”.

Frågan om vilka djur som överhuvudtaget bör hållas i djurparker är också relevant här, då man kan ifrågasätta varför exempelvis älg, hjort och säl finns i djurparken då de har relativt god bevarandestatus. Josef Keulartz (2015) lyfter fram att en

liten andel av de arter som faktiskt hålls i djurparker världen över är hotade, och ifrågasätter om bevarande alltid är ett tillräckligt skäl för att hålla djur i fångenskap. I Slottsskogens fall så informerar de om att det utförs bevarandearbete men även forskningssamarbeten med alla deras djur, samtidigt kan man ställa sig frågan om vad kraven är för att arter ska hållas för bevarande i djurparker. Detta beror delvis på egna personliga åsikter men denna studie visar hur viktigt det är för djurparker att vara tydliga med varför djuren finns där, så att besökare kan känna sig informerade och kan bilda sig en välgrundad uppfattning. Det bör dock uppmärksammas att utbildning och kunskapsspridning i sig kan utgöra ett giltigt skäl för att hålla vissa arter i djurparker även om de inte är hotade i traditionell bemärkelse. Exempelvis har inhemska lantraser och domesticerade djur ett högt genetiskt och kulturellt värde, och deras historia och traditioner tillsammans med människan utgör en viktig del av motivet till att bevara dem (Ovaska *et al.*, 2021). Men som tidigare nämnt är det viktigt att djurparker kommunicerar detta tydligt till sina besökare.

Dessa tankar om transparens och kommunikation hänger även ihop med en annan aspekt av Slottsskogen, att det är en öppen djurpark. Vilket skapar både möjligheter och utmaningar jämfört med traditionella djurparker. En av de tydligaste fördelarna är tillgängligheten, kunskap om djur, bevarandearbete och hållbarhet är gratis och tillgänglig för alla oavsett ekonomiska förutsättningar, vilket det finns forskning som visar att mängden besökare ökar överlag men även mängden besökare från lägre socio-ekonomisk bakgrund när entréavgifter slopas (Cowell, 2007). Slottsskogens besökare möter därmed kunskapen om djuren och bevarandearbetet på ett lättillgängligt sätt, vilket är i linje med det Spiriti *et al.* (2022) betonar, att djurparker bör skapa emotionella och intellektuella band med sina besökare för att bevarandebudskapet verkligen ska nå fram.

Vid fritext-svaren uttryckte vissa respondenter oro över djurens säkerhet i den öppna miljön med relativt oskyddade hägn. Dock säkerställer Slottsskogens zoolog Linda Thelin att det görs mycket för att säkerställa djurens säkerhet under exempelvis nätter, med bland annat kameror (personligt meddelande, 11 juni 2025). Utöver säkerhetsaspekten kräver även en öppen djurpark också att kunskapsspridningen till stor del sker passivt (FCL), exempelvis via välplacerade och väl designade skyltar, eftersom besökare inte kan styras på samma sätt som i en traditionell djurpark med guide turer och entréavgifter. Som tidigare nämnt är FCL (Falk *et al.*, 2009) därmed centralt för Slottsskogens pedagogiska arbete, och god skyltdesign kan bli en avgörande faktor för att effektivt förmedla information och bevarandebudskap till besökare.

Att Slottsskogens djurpark är en öppen djurpark och styrs av Göteborgs Stad kan vara en fördel då personalen kan fokusera på djuren och besökarna snarare än intäktsgenerering. Samtidigt innebär avsaknaden av en entrékostnad och souvenirförsäljning en ekonomisk begränsning, vilket är en utmaning som många kommunalt drivna djurparker delar. Här kan det finnas en potentiell målkonflikt mellan tillgänglighet och styrd kunskapsspridning, där den ökade räckvidden kan ske på bekostnad av möjligheten att kontrollera hur informationen når besökare, och även kvalitén av den informationen som delas. Frågan är om huruvida djurparker bör styras av stater, privata aktörer eller organisationer är omdebatterad, och det finns troligtvis inget universellt svar, utfallet beror på den specifika djurparkens ekologiska och socioekonomiska förutsättningar. Utöver dessa aspekter av öppna djurparker är det även intressant att se hur besökare uppfattar djurväl-färden vid Slottsskogen jämfört med andra djurparker.

I jämförelse med andra djurparker så uppfattas Slottsskogen som en djurpark med någorlunda bättre förhållanden för deras djur, då cirka en tredjedel av respondenter angav att djurväl-färden på andra djurparker uppfattades som ”Inte så bra” eller ”Dålig”, jämfört med Slottsskogen där nästan hälften svarade att djurväl-färden uppfattades som ”Bra” och nästan en fjärdedel svarade ”Mycket bra”. Det är viktigt att komma ihåg att detta är bara vad respondenterna själva uppfattat och reflekterar nödvändigtvis inte verkligheten då djurväl-färd är ett komplext koncept som inte bara kan uppfattas vid en ögonblicksbild (Dawkins, 1998; Jensen, 2017). En tredjedel svarade även att det är svårt att bedöma djurväl-färden på andra djurparker, medan enbart 8% svarade detta för Slottsskogens djurväl-färd. Hur kommer det sig att det är en relativt stor skillnad? Detta kan bero på att respondenterna inte besöker andra djurparker lika ofta, att de kunde titta på djuren i Slottsskogen medans de svarade på enkäten eller så har de återkommande besökarna utvecklat en stark anknytning till Slottsskogens djurpark. En studie från Sydkorea observerade att stadsparksbesökares uppfattning om klimatförändringar påverkar deras miljöbeteenden både i sin vardag och vid den specifika parken, och att det här sambandet förmedlas av deras känslomässiga koppling till platsen (Yoon *et al.*, 2025). Det finns även forskning specifikt bland besökare på djurparker från bland annat Godinez och Fernandez (2019) samt Moss *et al.* (2017) som påvisar att återkommande besökare till djurparker oftast har en mer positiv attityd till bevarandearbete djurparken gör och utför mer beteenden för att hjälpa bevarandearbetet jämfört med besökare som är där för första gången.

Sammantaget visar enkätstudien att det finns många etiska frågor att diskutera kring djurhållning i moderna djurparker, resultatet talar för att besökare värdesätter både djurväl-färd och bevarandearbete högt, vilket kan tolkas som ett

indirekt stöd för att djurparker som Slottsskogen fyller en etiskt legitim funktion genom kunskapsspridning och engagemang för bevarande. Å andra sidan kvarstår den etiska frågan som Keulartz (2015) lyfter: om bevarande och utbildning är tillräcklig motivering för att hålla djur i fångenskap när vissa arter, som i Slottsskogens fall, inte är särskilt hotade jämfört med andra arter. Det etiska ansvaret blir då särskilt tydligt kopplat till transparens, att djurparken är tydlig om varför varje art finns där och vilket syfte den fyller, snarare än att enbart hänvisa till bevarande som ett generellt argument. En öppen och kostnadsfri djurpark som Slottsskogen har dessutom ett särskilt etiskt ansvar i och med sin tillgänglighet: möjligheten att nå en bredare och mer socioekonomiskt blandad besökargrupp (Cowell, 2007) vägs mot svårigheten att kontrollera hur information når besökarna samt hur djurens välfärd och säkerhet kan garanteras i en mindre kontrollerad miljö. Denna avvägning mellan tillgänglighet, pedagogiskt värde och djurvälstånd är central för den etiska diskussionen kring öppna djurparker existensberättigande. För Slottsskogens del blir denna avvägning särskilt påtaglig eftersom parken håller flera icke-hotade nordiska arter samtidigt som den är helt öppen och kostnadsfri. Studiens resultat, där majoriteten av besökarna uppgav att de inte kände till djurparkens bevarandearbete innan de fick ta del av information om det, tyder på att den etiska legitimiteten i hög grad hänger på hur väl Slottsskogen lyckas kommunicera syftet med sin djurhållning, snarare än djurhållningen i sig.

5.3 Styrkor och svagheter med den valda metoden

Eftersom personerna frivilligt valt om de vill delta i enkätstudien kan det vara så att de redan är intresserade av ämnena enkätstudien frågar om, och därmed ha godare kunskaper om ämnet än om respondenter valdes helt slumpmässig bland besökare. En styrka med enkätundersökningar kontra exempelvis intervjuer är att det är mer tidseffektivt och kan nå fler individer, samtidigt som man har mindre kontroll över enkäten när den väl finns ute och då inte kan påverka mängden oseriösa svar. Vid en intervju kan man även enklare välja ut personer som exempelvis aldrig varit på djurparken innan och kan, på så sätt vara en mer effektiv metod om man vill nå en specifik målgrupp. När man använder en enkät som huvudsaklig metod behöver man göra vissa antaganden, vilket kan ses både som en fördel och en nackdel. En nackdel kan även vara att alla respondenter inte svarar ärligt på alla frågor i enkäten, något som just frågor om miljö och hållbarhet ofta ser en betydlig mängd överskattning vid självrapportering (Koller *et al.*, 2023).

5.3.1 Bias och målgrupp

Det finns vissa aspekter kring svaren i denna studie som kan ha påverkat resultatet. En aspekt är att majoriteten av besökare som svarade på enkäten var

återkommande besökare som ofta befann sig i Slottsskogen, vilket gör att de kan ha utvecklat en positiv bias kring Slottsskogen. Eftersom enkäten var frivillig finns det även en möjlighet att individerna som väljer att svara på enkäten är intresserade och har en del kunskap om ämnet. En annan aspekt är att respondenterna kan ha svarat som de tror är svaren vi söker efter, att respondenterna tänker att vi vill höra att de tycker att bevarande, kunskapsspridning och hållbarhet är viktigt möjligtvis på grund av s.k. ”social-desirability bias” (SDB), vilket innebär att individer ofta har en tendens att presentera sig själv på ett socialt konventionellt sätt, speciellt när det är via självrapportering som denna enkätstudie (Fisher & Katz, 2000; Koller *et al.*, 2023). Detta väcker även en etisk fråga; när det är känt att självrapporterade data om hållbarhet och miljöbeteende generellt överskattas (Koller *et al.*, 2023), är det viktigt att redovisa resultaten med försiktighet och inte övertolka respondenternas uttryckta attityder som en direkt avspegling av deras faktiska beteenden eller kunskaper. Studiens slutsatser bör därför läsas som en bild av besökarnas uttalade värderingar snarare än en bekräftad effekt på deras handlingar.

En intressant aspekt är att majoriteten av respondenterna var kvinnor, och det är värt att ta i åtanke eftersom studier som bland annat Goldman *et al.* (2021) påvisar att kvinnor generellt sett värderar frågor kring bevarande, miljö och hållbarhet högre än vad män generellt gör. Eftersom enkätstudien var öppen för vem som helst att besvara går det inte att kontrollera könsfördelningen bland respondenterna, vilket blir en svaghet i detta fall. Det finns därför en risk att resultaten är mer positiva än om en jämnare könsfördelning fanns bland respondenterna, vilket isåfall ger en något skev bild av vad besökarnas åsikter faktiskt är.

5.4 Framtida forskning och studiens användbarhet

Den utförda enkätstudien kan användas som en mall för framtida forskning genom att direkt ställa frågor till besökare vid en djurpark för att veta deras åsikter och hur djurparker kan jobba med information som kan påverka besökarens handlingar och tankesätt. Fortsatt forskning inom området kan ge ökat stöd hos viktiga samhällsaktörer inom bevarande och i sin tur förhoppningsvis en mer hållbar framtid. Studier som denna kan hjälpa djurparker och verksamheter förstå sina besökare och kunna bidra med kunskap på ett effektivt sätt för att kunna förändra besökarens syn på saker som hållbarhet, klimatförändringar och bevarande genom att belysa hur alla dessa aspekter hänger ihop. Något som vore väldigt intressant är att göra en liknande studie som jämför besökare på en djurpark jämt mot individer som inte brukar besöka djurparker, då det finns väldigt få studier kring den aspekten på ämnet. Även fler studier kring skyltning och kommunikation behövs för att ta reda på hur djurparker kan som mest effektivt nå ut till besökare,

och vad som får dem att läsa och ta till sig information på exempelvis skyltar och hemsidor. Då krävs det att man utför studier från ett tvärvetenskapligt perspektiv där man har med både samhällsstudier och psykologi eftersom dessa behövs ta i åtanke vid skyltdesign och kommunikation från djurparker, ifall man vill se verklig förändring i människors beteende när det gäller hållbarhet och bevarande.

6. Slutsats

Sammanfattningsvis så har denna studie visat att respondenterna tycker att det är viktigt att djurparker arbetar med hållbarhet, bevarande och kunskapsspridning. Samtidigt är det få som faktiskt besöker Slottsskogen för att lära sig, och relativt få som tagit del av den kunskap som Slottsskogen ger ut i form av skyltar, Mat & Prat och deras hemsida. Detta understryker vikten av bra passiv kunskapsspridning (FCL) i form av skyltar, där ny forskning visar att bra skyltplacering, god skyltdesign och intressant information starkt påverkar hur länge och ofta besökare interagerar med skyltar. Respondenterna tycker att djurparker gör ett viktigt arbete när det gäller kunskapsspridning kring hållbarhet och att de aktivt arbetar med bevarande. När det gäller djurvälstånd så uppfattas Slottsskogens djurpark ha bättre djurvälstånd än andra djurparker, även om återkommande besökare kan ha en viss positiv bias. Slottsskogen har en möjlighet att använda dessa positiva svar från sina återkommande besökare för att förbättra sin djurpark på flera olika sätt, något som gynnar allmänheten i stort eftersom parken alltid är öppen. Från ett större perspektiv kan studier lika denna hjälpa djurparker mer effektivt förändra besökares beteenden och syn på hållbarhet och bevarande, vilket i längden bidrar till de globala mål Slottsskogen och andra djurparker arbetar mot.

Populärvetenskaplig sammanfattning

Klimatförändringar och mänsklig aktivitet är idag de största bidragande faktorerna till en minskad biologisk mångfald globalt sett, där människan idag måste aktivt arbeta med att bevara arter och deras livsmiljöer. Djurparker som är del av WAZA (World Association of Zoos and Aquariums) och EAZA (European Association of Zoos and Aquariums) har som mål att jobba med bevarande både in situ (bevarande i djurens naturliga livsmiljöer) och ex situ (bevarande utanför djurens naturliga livsmiljöer, exempelvis djurparker). Nästan en tiondel av världens befolkning besöker djurparker eller akvarium om året, vilket gör djurparker till en stor plattform för kunskapsspridning.

Det är därför viktigt att djurparker effektivt jobbar med kunskapsspridning som kan förändra människors beteenden mot ett mer hållbart levnadssätt, eftersom hållbarhet och bevarande hör ihop på en global skala. Målet med denna studie var att undersöka besökarens åsikter kring hållbarhet, bevarande och kunskapsspridning. Enkätstudien utfördes med Slottsskogens djurpark i Göteborg som utgångspunkt. Slottsskogens djurpark är en av Sveriges äldsta djurparker med ett tydligt fokus på nordiska djur och svenska lantraser, den är dessutom gratis och öppen dygnet runt, året runt för alla.

Totalt slutförde 52 personer hela enkäten och resultaten är tydliga, respondenterna bryr sig starkt om bevarande, hållbarhet, och kunskapsspridning. Hela 85% angav det högsta möjliga värdet på frågan om hur viktigt det är att vi som samhälle jobbar mot en hållbar framtid, och nästan 90% tycker det är lika viktigt att sprida kunskap om hållbarhet. Trots detta visste inte en tredjedel av respondenterna vad Slottsskogen utförde för bevarandearbete, även fast majoriteten av respondenterna var regelbundna besökare. Det tyder på ett tydligt glapp mellan vad besökarna värdesätter och vad de faktiskt vet och vilken information de tar del av. Men efter de fick läsa en kort text om vad Slottsskogen utförde för bevarandearbete tyckte 81% att Slottsskogen gör ett bra bevarandearbete. Kunskapen och intresset finns tydligt hos respondenterna, men utmaningen handlar om att nå fram med informationen.

Majoriteten av respondenterna besöker Slottsskogen för avkoppling eller naturupplevelse, endast 13% angav lärande som huvudsakliga mål med sitt besök. Ändå svarade nästan 80% att det är mycket viktigt att djurparker sprider kunskap om hållbarhet och bevarande. Därför är det viktigt att djurparker utvecklar bra s.k. ”Free-Choice Learning” (FCL), att skapa miljöer där besökare kan ta till sig ny kunskap utan att aktivt söka den. Väldesignade och välplacerade skyltar är ett centralt verktyg i detta. En studie från Lincoln Park Zoo i Chicago påvisade att nya skyltar ökade den tid besökare tittade på djuren med 40% och dubblade

antalet som interagerade med skylten. En ny svensk studie från 2026 visade dock att bara 17% av artskyltarna på svenska djurparker innehöll information om hur besökare aktivt kan bidra till bevarandearbetet, vilket tyder på stor förbättringspotential. Att Slottsskogen är gratis och alltid öppen värdesätts högt av respondenterna då 75% anser det mycket positivt. Tillgängligheten gör att kunskap om djur, bevarandearbete och hållbarhet kan nå alla oavsett tid på dygnet eller ekonomisk bakgrund. Samtidigt ställer en öppen djurpark högre krav på FCL eftersom parken inte kan styra besökarnas upplevelse på exakt samma sätt som en traditionell djurpark. God skyltdesign och tydlig kommunikation blir därmed extra viktigt för Slottsskogens djurpark.

Data samlades in i form av en enkät som fanns tillgänglig i Slottsskogens djurpark och online via Slottsskogens sociala medier. Det är viktigt att ha i åtanke att detta bara är ett litet stickprov av besökarna på Slottsskogens djurpark men resultatet visar att Slottsskogens besökare är positivt inställda till Slottsskogen som djurpark samt att de tycker det är viktigt att Slottsskogen informerar om hållbarhet, bevarande och kunskapsspridning. Det finns ett tydligt glapp mellan besökarnas attityd och deras kunskap som djurparker behöver aktivt arbeta med att minska, genom bland annat tydlig och transparent kommunikation, väldesignade skyltar och tydliga budskap om varför djuren finns i parken samt hur besökare själva kan bidra. Studier som denna kan hjälpa djurparker förstå sina besökare bättre och bli en ännu viktigare aktör i arbetet mot en mer hållbar framtid.

Tack

Ett stort tack till mina handledare Lisa Lundin och Linda Thelin för deras hjälp och tålamod under arbetets gång. Jag vill även tacka Slottsskogens personal som hjälpt med spridning av enkäten via sociala medier men även att sätta upp QR-koder i parken. Slutligen vill jag tacka mina nära och kära som stöttat mig längs vägen.

Referenser

- Adelman, L.M., Falk, J.H. & James, S. (2000). Impact of National Aquarium in Baltimore on Visitors' Conservation Attitudes, Behavior, and Knowledge. *Curator (New York, N.Y.)*, 43 (1), 33–61. <https://doi.org/10.1111/j.2151-6952.2000.tb01158.x>
- Barongi, R., Fisker, F.A., Parker, M. and Gusset, M. (eds.) (2015) *Committing to Conservation: The World Zoo and Aquarium Conservation Strategy*. Gland, Switzerland: WAZA Executive Office. https://www.waza.org/wp-content/uploads/2019/03/WAZA-Conservation-Strategy-2015_Landscape.pdf
- Beaumont, N. (2001). Ecotourism and the Conservation Ethic: Recruiting the Uninitiated or Preaching to the Converted? *Journal of sustainable tourism*, 9 (4), 317–341. <https://doi.org/10.1080/09669580108667405>
- Cowell, B. (2007). Measuring the Impact of Free Admission. *Cultural trends*, 16 (3), 203–224. <https://doi.org/10.1080/09548960701479375>
- Dawkins, M.S. (1998). Evolution and Animal Welfare. *The Quarterly review of biology*, 73 (3), 305–328. <https://doi.org/10.1086/420307>
- Falk, J.H., Heimlich, J.E. and Foutz, S. (eds.) (2009) *Free-Choice Learning and the Environment*. Lanham, MD: AltaMira Press. S.5
- Fernandez, E.J., Brereton, J.E. & Coe, J. (2023). How do we plan for the zoo exhibit of the future? *Applied animal behaviour science*, 268. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2023.106085>
- Fisher, R.J. & Katz, J.E. (2000). Social-desirability bias and the validity of self-reported values. *Psychology & marketing*, 17 (2), 105–120. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1520-6793\(200002\)17:2<105::AID-MAR3>3.0.CO;2-9](https://doi.org/10.1002/(SICI)1520-6793(200002)17:2<105::AID-MAR3>3.0.CO;2-9)
- Goldman, M.J., Jagadeesh, S.N., Meng'oru Ngimojino, T. & Gowda, L.M. (2021). Women's stories and knowledge of wildlife and conservation practice in northern Tanzania and South India. *Oryx*, 55 (6), 818–826. <https://doi.org/10.1017/S0030605321000363>
- Godinez, A.M. & Fernandez, E.J. (2019). What Is the Zoo Experience? How Zoos Impact a Visitor's Behaviors, Perceptions, and Conservation Efforts. *Frontiers in psychology*, 10 (JULY). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01746>
- Göteborgs Stad, (u.å). *Slottsskogens djurpark*. <https://goteborg.se/wps/portal/enhetssida/slottsskogen/djurpark>, [2025-06-05]
- Göteborgs Stad, 2026. *Slottsskogens djurpark – Djurprat* <https://goteborg.se/wps/portal/enheter/slottsskogen/se-och-gora/kalendarium?activityId=54403573-f0dc-46bc-afd0-ba211f85525c>, [2026-05-12]

- Göteborgs Stad, 2025. *Karta och hitta hit*.
https://goteborg.se/wps/wcm/connect/1e764296-3c29-46b0-a9ee-f4d3549138c8/Slottsskogen_2025_A3_karta.pdf?MOD=AJPERES, [2025-11-23]
- Hacker, C.E. & Miller, L.J. (2016). Zoo visitor perceptions, attitudes, and conservation intent after viewing African elephants at the San Diego Zoo Safari Park. *Zoo biology*, 35 (4), 355–361. <https://doi.org/10.1002/zoo.21303>
- Hampton, J.O. & Teh-White, K. (2019). Animal Welfare, Social License, and Wildlife Use Industries. *The Journal of wildlife management*, 83 (1), 12–21.
<https://doi.org/10.1002/jwmg.21571>
- IPBES (2019), Global assessment report of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, Brondizio, E. S., Settele, J., Díaz, S., Ngo, H. T. (eds). *IPBES secretariat*, Bonn, Germany. 1144 pages. ISBN: 978-3-947851-20-1 <https://www.ipbes.net/global-assessment>
- IUCN, (u.å). *Background & History*. <https://www.iucnredlist.org/about/background-history>, [2025-11-23]
- Jensen, P. (2017). *The ethology of domestic animals : an introductory text*. Third edition. CABI. Kap. 9.4 s.185-196
- Karanikola, P., Panagopoulos, T., Tampakis, S. & Tampakis, A. (2020). Visitor preferences and satisfaction in Attica zoological park, Greece. *Heliyon*, 6 (9).
<https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e04935>
- Keulartz, J. (2015). Captivity for Conservation? Zoos at a Crossroads. *Journal of agricultural & environmental ethics*, 28 (2), 335–351.
<https://doi.org/10.1007/s10806-015-9537-z>
- Koller, K., Pankowska, P.K. & Brick, C. (2023). Identifying bias in self-reported pro-environmental behavior. *Current research in ecological and social psychology*, 4.
<https://doi.org/10.1016/j.cresp.2022.100087>
- Learmonth, M.J., Chiew, S.J., Godinez, A. & Fernandez, E.J. (2021). Animal-Visitor Interactions and the Visitor Experience: Visitor Behaviors, Attitudes, Perceptions, and Learning in the Modern Zoo. *Animal behavior and cognition*, 8 (4), 632–649.
<https://doi.org/10.26451/abc.08.04.13.2021>
- Lindholm, J. (2021). Zoo History. In: Cobaugh, A.M., Stoner, J.B., & Irwin, M.D. (eds.) *Zookeeping*. University of Chicago Press. 31–42.
<https://doi.org/10.7208/9780226925325-005>
- Moss, A., Jensen, E. & Gusset, M. (2017). Probing the Link between Biodiversity-Related Knowledge and Self-Reported Proconservation Behavior in a Global Survey of Zoo Visitors. *Conservation letters*, 10 (1), 33–40.
<https://doi.org/10.1111/conl.12233>
- Ovaska, U., Bläuer, A., Kroløkke, C., Kjetså, M., Kantanen, J. & Honkatukia, M. (2021). The Conservation of Native Domestic Animal Breeds in Nordic Countries: From Genetic Resources to Cultural Heritage and Good Governance. *Animals (Basel)*, 11 (9). <https://doi.org/10.3390/ani11092730>

- Pettorelli, N., Graham, N.A.J., Seddon, N., Maria da Cunha Bustamante, M., Lowton, M.J., Sutherland, W.J., Koldewey, H.J., Prentice, H.C. & Barlow, J. (2021). Time to integrate global climate change and biodiversity science-policy agendas. *The Journal of applied ecology*, 58 (11), 2384–2393. <https://doi.org/10.1111/1365-2664.13985>
- Price, A.M., Monahan, J.C. & Bergren, R. (2018). Can interpretive graphics influence visitor behavior in an exhibit space? *Journal of interpretation research*, 23 (1), 47–56. <https://doi.org/10.1177/109258721802300104>
- Ross, S.R. & Gillespie, K.L. (2009). Influences on visitor behavior at a modern immersive zoo exhibit. *Zoo biology*, 28 (5), 462–472. <https://doi.org/10.1002/zoo.20220>
- Skibins, J.C., Powell, R.B. & Hallo, J.C. (2013). Charisma and conservation: charismatic megafauna’s influence on safari and zoo tourists’ pro-conservation behaviors. *Biodiversity and conservation*, 22 (4), 959–982. <https://doi.org/10.1007/s10531-013-0462-z>
- Tay, C., McWhorter, T.J., Xie, S., Mohd Nasir, T.S.B., Reh, B. & Fernandez, E.J. (2023). A comparison of staff presence and signage on zoo visitor behavior. *Zoo biology*, 42 (3), 407–415. <https://doi.org/10.1002/zoo.21766>
- Torgersson, E., Roth, L.S.V. & Andersson, M. (2026). Conservation Education: The Signage Used in Eleven Swedish Zoos. *Animals (Basel)*, 16 (7). <https://doi.org/10.3390/ani16071113>
- Waller, B.M., Peirce, K., Mitchell, H. & Micheletta, J. (2012). Evidence of Public Engagement with Science: Visitor Learning at a Zoo-Housed Primate Research Centre. *PloS one*, 7 (9). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0044680>
- Webber, S., Cobb, M.L. & Coe, J. (2022). Welfare Through Competence: A Framework for Animal-Centric Technology Design. *Frontiers in veterinary science*, 9. <https://doi.org/10.3389/fvets.2022.885973>
- White, K., Habib, R. & Hardisty, D.J. (2019). How to SHIFT Consumer Behaviors to be More Sustainable: A Literature Review and Guiding Framework. *Journal of marketing*, 83 (3), 22–49. <https://doi.org/10.1177/0022242919825649>
- Yoon, J.I., Joo, J., Lim, S., Kim, E.S. & Lee, C.M. (2025). Climate change perception and pro-environmental behavior among urban park visitors: the mediating role of place attachment. *Frontiers in psychology*, 16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1685855>

Bilagor

Bilaga 1

Kartbild över Slottsskogen (Göteborgs Kommun, 2025)

Bilaga 2

Enkätens utformning

1. Villkor & samtycke

Välkommen till denna enkätstudie kring besökarens åsikter om olika aspekter av Slottsskogens djurpark. Denna sida innehåller information kring datainsamling riktad till dig som besvarar enkäten. Godkännande av villkoren krävs för att gå vidare i enkäten.

När du samtycker till att delta i detta studentarbete innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men om du inte samtycker till att dina personuppgifter behandlas kan du inte delta i studentarbetet. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Gustaf Pettersson, gfpe0001@stud.slu.se. Du kan också kontakta handledaren Lisa Lundin, lisa.lundin@slu.se och biträdande handledaren Linda Thelin, linda.thelin@stadsmiljo.goteborg.se

Jag bekräftar att jag är över 12 år och samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana.

- Ja
- Nej

2. Inledande frågor

Frågor om din bakgrund och förkunskap inom djurpark och bevarande. **Vad identifierar du dig som?**

- Kvinna
- Man
- Icke-binär
- Vill inte ange

Vilken åldersgrupp tillhör du?

- 13-17
- 18-24
- 25-34
- 35-44
- 45-54
- 55-64
- 65+

Vad är din utbildningsnivå?

- Grundskola
- Gymnasial utbildning
- Eftergymnasial utbildning 3 år eller mindre (Exempelvis kandidatexamen)
- Eftergymnasial utbildning längre än 3 år (Exempelvis masterexamen eller doktorand)
- Vill ej ange

Är det här ditt första besök i Slottsskogens djurpark?

- Ja
- Nej

Befinner du dig vid ett av djurhäggen nu? Isåfall vilket?

- Nej
- Ja _____

Har du deltagit vid ett av parkens Mat & Prat (information vid djurmatning) eller tagit del av annan muntlig eller skriftlig information om djuren eller bevarandearbetet i Slottsskogen?

- Ja, men jag har enbart deltagit vid Mat & Prat
- Ja, men jag har enbart tagit del av annan information
- Ja, jag har deltagit av båda
- Nej, aldrig deltagit eller tagit del av information
- Osäker

3. Bevarande och hållbarhet

Denna sida innehåller frågor om bevarande och hållbarhet.

Vad tänker du på när du hör ordet *bevarande*?

Skriv i textrutan nedanför.

**Hur viktigt tycker du det är att arbeta för en hållbar framtid?
(Exempelvis: bevarandet av djurarter, hållbart nyttjande av naturresurser, spridning av kunskap.) 1 är inte alls viktigt och 5 är mycket viktigt.**

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Hur viktigt tycker du att det är att sprida kunskap om hur vi som människor och samhälle kan leva mer hållbart? 1 är inte alls viktigt och 5 är mycket viktigt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Vad tycker du är viktigast att sprida kunskap om för att bidra till en hållbar framtid? Du kan välja fler alternativ men minst ett.

- Skydd av hotade arter
- Skydd av natur och livsmiljöer
- Hållbar konsumtion och livstil
- Klimatpåverkan
- Återbruk och återvinning
- Jag tycker inte det är viktigt
- Annat _____

4. Dina åsikter om Slottsskogens djurpark

Frågor om dina personliga åsikter kring Slottsskogens djurpark

Vad är det främsta skälet till att du besöker Slottsskogen? Du kan välja flera alternativ men minst ett.

- För att se djur
- Naturupplevelse
- För att lära mig mer
- För barnens skull
- För att koppla av
- Annat _____

Hur ofta besöker du Slottsskogen?

- Flera gånger i veckan
- En gång i veckan
- Färre än en gång i veckan
- En gång i månaden
- 1-2 gånger per år
- Nästan aldrig

Vad tycker du om att Slottsskogen är en öppen djurpark? (D.v.s. en gratis djurpark som är öppen dygnet runt och året runt för allmänheten)

- Mycket positivt
- Positivt
- Neutralt
- Negativt
- Mycket negativt
- Ingen åsikt

Hur upplever du utifrån det du sett djurvälzfärden här i Slottsskogen? (Med djurvälzfärd menas hur djuren har det, t.ex. deras hälsa, beteende och miljö)

- Mycket bra
- Bra
- Inte så bra
- Dålig
- Vet ej
- Svårt att bedöma

Skriv *varför* du valde ditt alternativ på föregående fråga om djurvälzfärden på Slottsskogen! Svara gärna så utförligt som möjligt men några meningar räcker.

5. Bevarandearbete och andra djurparker

Denna del har frågor om andra djurparker och deras bevarandearbete

Känner du till att djurparker arbetar med bevarandet av hotade arter och främjandet av biologisk mångfald?

- Ja
- Nej
- Osäker

Hur ofta besöker du andra djurparker än Slottsskogen?

- Flera gånger per år
- Någon gång per år
- Mer sällan
- Aldrig

Tycker du att djurparker är en viktigt samhällsaktör när det kommer till bevarande? (Liknande samhällsaktörer kan vara exempelvis Naturskyddsföreningen)

- Mycket viktigt
- Ganska viktigt
- Inte så viktigt
- Inte alls viktigt
- Vet ej

Vilka delar tycker du är viktigast i djurparkerens bevarandearbete? Du kan välja flera alternativ men minst ett.

- Avel av hotade arter
- Utbildning och information till besökare
- Återintroduktion till naturen
- Skapa ett intresse för djur och bevarande hos unga
- Stöd till bevarandeprojekt (kan vara ekonomiskt och andra sätt)
- Skapa engagemang för att öka människors vilja att välja mer miljövänliga alternativ och bidra till en hållbar framtid
- Forskning och metodutveckling som kan hjälpa arter i det vilda
- Förbättra arters livsmiljöer
- Vet ej
- Annat _____

Vad tycker du generellt om djurvälzfärden i andra djurparker?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Dålig
- Svårt att bedöma
- Vet ej

Hur viktigt tycker du det är att djurparker sprider kunskap om bevarande och hållbarhet?

- Mycket viktigt
- Ganska viktigt
- Inte så viktigt
- Inte alls viktigt
- Vet ej / ingen åsikt

6. Slottsskogens arbete med bevarande

Denna sida innehåller information och frågor om Slottsskogens bevarandearbete.

Slottsskogens djurpark arbetar med bevarande och främjande av biologisk mångfald på många olika sätt:

- **Praktiskt bevarandearbete, tex att hålla och avla hotade svenska tamdjurraser och skapa livsmiljöer lokalt i parken för pollinatörer**
- **Forskning och metodutveckling, tex att hjälpa forskare att ta fram bra övervakningsmetoder för säl och pingvin i det vilda**
- **Utbildnings- och engagemangskapnade insatser, tex lektioner för skolor, upplevelsebaserade event för allmänhet och informationsskyltar.**

Kände du till Slottsskogens bevarandearbete innan idag?

- Ja
- Nej

Vad tycker du om bevarandearbetet som Slottsskogen gör?

- Mycket positivt
- Positivt
- Neutralt
- Negativt
- Mycket negativt
- Vet ej _____

Hur viktigt tycker du det är att Slottsskogen sprider kunskap om bevarande och hållbarhet?

- Mycket viktigt
- Ganska viktigt
- Inte så viktigt
- Inte alls viktigt
- Vet ej / ingen åsikt

Tycker du att Slottsskogen är bra på att sprida kunskap om sitt arbete med bevarande?

- Ja, i hög grad
- Ja, till viss del
- Nej, inte särskilt
- Nej, inte alls
- Vet ej / ingen åsikt

Sista frågan! Vad skulle du vilja kunna ta del av eller lära dig mer om i Slottsskogens djurpark? (Exempelvis vilka typer av aktiviteter, vilken slags information och på vilket vis)

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

JA, jag, Gustaf Pettersson har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.